

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Țurcan Anatolie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017 și a sentinței Judecătoriei Nisporeni din 28 noiembrie 2014, declarat de către inculpatul

Budaca Ivan Xxxxx, născut la xxxxx, originar din s. Xxxxx, r-nul Xxxxx și domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 24.07.2013-28.11.2014
2. *instanța de apel*: 28.09.2015-23.03.2016
30.05.2017 – 02.11.2017
3. *instanța de recurs*: 13.02.2017-25.04.2017
15.02.2018 – 21.03.2018

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 28 noiembrie 2014, Budaca Ivan Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. b), c), d), e), f) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință au fost condamnați Bumbu V. și Damaschin O., în privința cărora hotărârile judecătorești nu se contestă în ordine de recurs.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Budaca I., Damaschin O. și Bumbu V., au fost învinuiți că, la data de 14 aprilie 2013, în jurul orei 00.30, împreună și prin înțelegere prealabilă, intenționat, urmărind scopul săvârșirii unui atac asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, fiind mascați cu cagule pe cap, înarmați cu un cuțit și o rangă metalică, au pătruns prin forțarea geamului în locuința lui Ulinici V., situată în or. Xxxxx, str. Xxxxx, pe care au legat-o cu bandă adezivă și aplicându-i lovituri cu o rangă metalică în regiunea capului, i-au cauzat vătămări corporale ușoare, cu dereglarea sănătății de scurtă durată între 7 și 21 de zile și amenințând-o pe aceasta cu moartea, demonstrându-i un cuțit, i-au cerut bani și alte bunuri de preț, după

care din locuință au sustras bunuri în sumă totală de 6.245 lei, cauzându-i părții vătămate, daună materială considerabilă.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni a lui Budaca I. au fost calificate în baza art. 188 alin. (2) lit. b), c), d), e), f) Cod penal, *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, acțiune săvârșită de două sau mai multe persoane mascate, prin pătrundere în locuință, cu aplicarea unor obiecte folosite în calitate de armă și cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Avocatul Nastas V. în numele inculpatului Bumbu V., prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Bumbu V. să fie achitat.

3.2 Inculpatul Damaschin O., prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2015, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

5. Hotărârile judecătorești adoptate la caz, au fost atacate cu recurs ordinar de către avocatul Gordilă S. în numele inculpatului Bumbu V. prin care a solicitat casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Bumbu V. să fie achitat.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 septembrie 2015, a fost decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. La data de 23.06.2015, inculpatul Budaca I., a atacat cu apel sentința, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat de învinuirea adusă în baza art. 188 alin. (2) lit. b), c), d), e), f) Cod penal.

În motivarea apelului a invocat, că sentința este motivată superficial, este neîntemeiată, ilegală și contravine prevederilor legii, întrucât instanța de fond nu i-a admis demersul privind efectuarea expertizei. La fel, a indicat că instanța de fond nu i-a înmânat copia sentinței în termenul prevăzut de lege și nu i-a înmânat copia sentinței în limba rusă, or limba română nu o cunoaște bine. De asemenea, apelantul a solicitat să-i fie tradusă sentința instanței de fond în limba rusă.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat, cu menținerea sentinței.

9. Decizia instanței de apel, a fost atacată cu recursuri ordinare, de către:

9.1 Avocatul Sandu D. în numele inculpatului Budaca I., prin care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, deoarece instanța nu a luat în considerație faptul, că inculpatul nu a primit sentința în limba rusă și neîntemeiat nu a repus în termen apelul declarat.

9.2 Inculpatul Budaca I., prin care a solicitat casarea acesteia, cu trimiterea cauzei la rejudecare, invocând că fapta comisă de Budaca I. nu se încadrează în art.

188 Cod penal, dar în baza art. 186 Cod penal, au fost încălcate prevederile art. 8, 9, 10, 16, 19, 66, 93, 95 Cod de procedură penală. De asemenea, instanța i-a încălcat dreptul la un proces echitabil, prin faptul că cererea declarată de dânsul a fost scrisă în limba moldovenească, pe care o cunoaște parțial.

10. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 aprilie 2017, au fost admise recursurile ordinare declarate, fiind casată decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

11. În partea descriptivă a deciziei, instanța de recurs a menționat, că la materialele cauzei nu este anexată dovada recepționării de către Budaca I. a copiei de pe sentință, iar instanța de apel a fost în drept să solicite informația corespunzătoare de la DIP, pentru a stabili cu certitudine momentul recepționării sau refuzul recepționării de către inculpat a copiei sentinței.

Totodată, instanța de recurs a reținut, că în cauza dată nu au fost elucidate toate circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei și anume instanța de apel nu a stabilit cu certitudine care este momentul recepționării copiei de pe sentință de către inculpat.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, a fost respins apelul declarat de către inculpatul Budaca I., ca fiind depus peste termen și menținută sentința.

13. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat, că sentința integrală în speță a fost pronunțată la data de 28 noiembrie 2014, inculpatul Budaca I. a depus apel la data de 20 iunie 2015, peste termenul prevăzut de lege, adică peste aproximativ 5 luni, fapt ce exclude repunerea apelului în termen, or nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 403 Cod de procedură penală.

La fel, instanța de apel a indicat, că potrivit materialelor cauzei, rezultă că inculpatul prin cererea din data de 27.11.2014 a refuzat escortarea la ședința din 28.11.2014, invocând motive de sănătate și solicitând examinarea cauzei în lipsa sa, cu remiterea ulterioară a copiei sentinței la locul de detenție și anume în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău. Astfel, copia sentinței integrale, cu explicarea modului și termenului de atac, a fost înmănată inculpatului la data de 04.12.2014, potrivit avizului recepționat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 13.

În viziunea instanței de apel, inculpatul nu a oferit instanței probe din care ar rezulta, că întârzierea declarării apelului este motivată sau că a fost în imposibilitate de a declara apelul în termen legal, indicând că a primit sentința târziu, argumentele fiind irelevante, or fiind audiat în cadrul ședinței instanței de apel, la data de 20.03.2015, acesta a declarat că a primit copia sentinței în luna decembrie, însă nu a depus apel având o înțelegere cu avocatul că acesta va depune apel în interesele tuturor inculpaților.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit, că inculpatul a omis termenul de 15 zile de declarare a apelului, or acesta a cunoscut despre data pronunțării sentinței și a primit copia acesteia la data de 04.12.2014, fapt confirmat prin avizul de recepție, cât și prin declarațiile acestuia.

Totodată, argumentele inculpatului privind repunerea în termen a apelului, deoarece sentința nu a fost tradusă în limba rusă sunt nefondate, or din materialele cauzei rezultă, că pe tot parcursul procesului penal, inculpatul nu a invocat faptul necunoașterii limbii de stat, mai mult ca atât și cererea de apel a scris-o personal în limba de stat.

14. Hotărârile judecătorești adoptate la caz, sânt atacate cu recurs ordinar de către inculpatul Budaca I., prin care solicită casarea acestora și aplicarea unei pedepse mai blânde.

În motivarea recursului, invocă că instanța de apel a ignorat recomandările din decizia instanței de recurs din 25.04.2017, vina în cele săvârșite o recunoaște parțial și se căiește de cele comise, are patru copii la întreținere, prin respingerea apelului ca depus peste termen i-au fost încălcate drepturile, nefiindu-i tradusă copia sentinței, totodată a fost dus de avocat în eroare că va ataca sentința.

15. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece recurentul nu a invocat careva temeiuri prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală. Totodată, instanța de apel a menținut fără modificări soluția adoptată de către instanța de fond, pe motiv că inculpatul a depus peste termen apelul, astfel ținând cont de prevederile art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală în coroborare cu dispoziția art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate în cauza penală în privința inculpatului.

16. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sânt vădit neîntemeiate.

Colegiul penal constată că inculpatul Budaca I. în recurs contestă decizia instanței de apel sub aspectul stabilirii pedepsei, solicitând aplicarea unei pedepse mai blânde, astfel se atestă că acesta semnalează temeiul pentru recurs prevăzut la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *„hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”*.

Analizând argumentele menționate în motivarea recursului declarat, privind faptul că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal consideră, că instanța de apel justificat nu a pus în discuție aceste invocări, dat fiind faptul că apelul declarat de către inculpatul Budaca I., a fost respins ca depus peste termen, totodată asemenea critici nici nu au fost invocate în apel. Iar în cazul în care este adoptată o soluție de respingere a apelului ca depus peste termen, faptul dat nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu

poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal (a se vedea pct. 16 al Hotărârii Plenului CSJ *Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel nr. 22 din 12.12.2005*). Respectiv, ținând cont că argumentele invocate și menționate mai sus nu au constituit obiect de discuție în instanța de apel, pe motiv că această instanță nu a fost sesizată în termenul prevăzut de norma procesual-penală și acestea nici nu au fost invocate în apel, Colegiul statuează, că temeiul de casare semnalat de către inculpatul Budaca I. în recursul ordinar, nu este incident în cauza deferită judecării.

Totodată, Colegiul penal notează, că instanța de apel a examinat și s-a pronunțat argumentat asupra chestiunii omiterii termenului de declarare a apelului de către inculpat.

În conformitate cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

La capitolul dat, Colegiul menționează, că instanța de apel a reținut corect starea de fapt, din care rezultă că sentința a fost pronunțată integral la data de 28.11.2014, însă inculpatul prin cererea din data de 27.11.2014, a refuzat escortarea la ședința de judecată din data de 28.11.2014, invocând motive de sănătate și solicitând examinarea cauzei în lipsa sa, cu remiterea ulterioară a copiei sentinței la locul de detenție și anume în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău. Astfel, copia sentinței integrale, cu explicarea modului și termenului de atac, a fost expediată inculpatului Budaca I., care se afla în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, iar prin avizul de recepție (f.d. 96 v. IV), se confirmă faptul recepționării copiei sentinței de către reprezentantul Penitenciarului, Popșoi, la data de 04.12.2014. Totodată, fiind audiat în cadrul ședinței instanței de apel din data de 20 martie 2015, inculpatul Budaca I. a menționat, că a primit copia sentinței în luna decembrie (f.d. 156 v. IV), însă conform ampretei ștampilei de pe plic (f.d. 209, v. IV), inculpatul Budaca I. a depus cerere de apel abia la data de 23 iunie 2015.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează, că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Așadar, în prezenta speță, instanța de apel corect a statuat, că inculpatul a omis termenul de 15 zile de declarare a apelului împotriva sentinței din 28.11.2014, or acesta a cunoscut despre data pronunțării sentinței și a primit copia acesteia în luna decembrie a anului 2014, fapt confirmat prin declarațiile acestuia și a avizului de recepție, semnat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău, însă inculpatul a depus apel abia la data de 23 iunie 2015, fiind evident omis termenul de atac.

Cât privește argumentul recurentului, precum că nu i-a fost tradusă copia sentinței, instanța de recurs verificând actele și lucrările dosarului constată că în

cuprinsul filei 208 v. V, în decizia atacată se motivează corespunzător, că pe tot parcursul procesului penal inculpatul Budaca I. nu a invocat faptul necunoașterii limbii de stat, mai mult ca atât și cererea de apel a scris-o în limba de stat (f.d. 208 v. IV), astfel Colegiul penal atestă că instanța de apel just a respins cererea de apel ca fiind depusă peste termen.

Având ca reper considerentele expuse supra, Colegiul penal, conchide că termenul de 15 zile pentru depunerea apelului de către inculpatul Budaca I., a fost depășit, iar circumstanțele enunțate denotă, că instanța de apel, potrivit părții descriptive a deciziei adoptate, nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, astfel legal și întemeiat a respins apelul ultimului ca depus peste termen, iar decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția.

Generalizând raționamentele mai sus nominalizate, Colegiul concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, la caz, ca fiind vădit neîntemeiat.

17. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) CPP, Colegiul penal

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, de către inculpatul Budaca Ivan Xxxxx, în cauza penală în privința acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 18 aprilie 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Țurcan Anatolie